

Universitätsbibliothek Paderborn

Rev. P. Francisci Josephi à Rodt Capuccini Anterioris Austriæ Provinciæ. Opus ...

Planctvs Ecclesiæ Et Animæ - Super Caput Primum Lamentationum
Jeremiæ Prophetæ. Allegorice, Et Moraliter Expositus, & Distributus In
Discursus LII. Concionatorios Quadragesimales ... ; Scilicet Liber Vitæ, Et
Excessvs Amoris ...

Rodt, Franz Joseph von

Campoduni, 1680

Caph. Omnis populus ejus gemens, & quærens panem, dederunt pretiosa
quæque procibo, ad refocillandam animam. Thr. 1. v. 11.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52659)

DISCVRSVS XXI.

Capitulum.

Omnis populus ejus gemens, & quærens panem. *Thren. I. v. II.*

DE ECCLESIA.

Deplorat Ecclesia populo suo Christiano in tam multis Europa partibus, non tam Panem veri verbi Dei, quam SS. Eucharistia subtractum.

1. **C**lausâ, & circumvallatâ per exercitum Chaldaicum civitate Jerusalem per unius penè & dimidij anni spatium, obtinuit fames civitatem, uti narrat Jeremias Propheta, quod ponderosius adhuc describit regum historia: *Prævaluitque fames in civitate, nec erat panis populo terræ.* Hinc ergo gementem præ fame populum inducit hoc loco Propheta: *Omnis populus ejus gemens, & quærens panem.* Quamvis autem hæc plaga famis, vehementissimè homines affligat, tamen famem adhuc multò magis formidabilem minatur Deus populo per Amos Prophetâ; *Mittam famem in terram, non famem panis, neque sitim aquæ, sed audiendi verbum Domini.* Et hanc ipsam modernis temporibus, non in remotis tantum & barbaris, sed in ipsis Christianorum finibus exortam famem deplorat Mater Ecclesia, summo animi dolore experta, quod sedeat multus populus ejus (in variis Europæ regnis, & provinciis) gemens, & quærens panem, nempe Verbi Dei, uti

Jerem. c. 42, v. 6.

4. Reg. 25 v. 3.

Fames in obsidione Jerusalem

Amos c. 8 v. 11.

Fames Verbi Dei

& Corporis Christi

Glossa
luc. 2.

uti Interlinearis glossatur; At non tantum panem Verbi Dei, sed etiam Panem Angelicum & celestem, SS. scilicet Corpus & Sanguinem Christi, sub speciebus Panis & Vini, in cibum, & potum, fidelibus, usque ad mundi consummationem testamento, morte testatoris confirmato, legatum, populus sibi subtractum conqueritur. Quam graviter ergo cum populo suo afflicta Mater Ecclesia hanc famem, & subtractum per impios Sectariorum ministros, Panem tam verbi Dei, quam SS. Corporis, & Sanguinis Christi, merito deploret, in presenti demonstrabo.

14. Non jam intendo controversisticis argumentis oppugnare Calvinistarum errorem, qui omnem realem Corporis Christi in venerabili Sacramento presentiam negant, meram umbram & figuram contenti, negatis ipsis principiis, quod scilicet verba Christi verè, sed tantum metaphoricè sint intelligenda. Nec etiam Lutheranorum falsum hic refutare dogma cogito, qui verba Christi verè & non tantum metaphoricè intelligenda esse concedunt quidem, tamen transubstantiationem negantes, cum impanatione, & ubiuitate sua nugantur, neque realem Corporis Christi presentiam, nisi in ipsa sumptione admittunt.

Contro-
versia de
ven. Sa-
cramento

Hanc quippe materiam controversisticam fusiùs in appendice controversistica duarum Concionum festi SS. Corporis Christi tractavi: Uti non minus de verbo Dei, qualiter illud Acatolici in reprobrum sensum vertant, & sagittent in obscuro rectos corde; Concione feriæ secundæ Pasc. Quare modò ipsam materiam controversisticam substantiam prætereò, adducturus tantum gravem injuriam & dolorem, quem ex subtractione panis tam verbi Dei, quam Corporis Christi, cum fidelibus suis sentit sancta Mater Ecclesia.

Si copiosa messe albescant agri, nullus de fame metus est. *Levate oculos vestros* (ait Christus suis discipulis) *& videte regiones*, Ioan. 4. 7. *quia albae sunt iam ad messem: & qui metit, mercedem accipit, & congregat fructum in vitam æternam, ut & qui seminat simul gaudeat, & qui metit.* Per regiones messibus jam albas, plebes regionum intelligit Hugo, quia albae sunt ad messem, id est, quia aptae sunt recipere fidem, metendae ab Apostolis, & Apostolicis prædicatoribus, & in horreum Ecclesiae inferendae. Sed nec minus divina Veritas per semen verbi Dei intelligendum docuit: *Semen est verbum Dei*, quod à Christo, sanctisque Apostolis, & Apostolicis viris in agro Ecclesiae seminatum, in copiosas
Y. 2.

Hugo
Card.

Luc. 2. 7.

11.
Messis copiosa.

62

excrevit aristas, fructumque non tantum centuplum, sed etiam millenum dedit: Ex istis aristis in horreo Ecclesie, per sensus literalis, moralis, & allegorici excussione, frumentum & granum purum colligitur, quod rursus sub mola contritum, & maturam consideratione masticatum ab Evangelicis predicatoribus, atque sale & aqua sanctorum Patrum doctrina, & explicatione probe commixtum, in ferventi charitatis fornace, in panem doctrinae Christianae, cor hominis corroborantem, coquitur.

Ex quo fit panis Christianae doctrinae.

III.

Hujus ergo panis corroborantis defectum deplorat populus etiam modernis temporibus; *Omni populus eius gemens, & querens panem, dum fames praevalet, & parvuli petierunt panem, & non erat, qui frangeret eum.* Nonne parvuli, simplices petierunt panem verbi Dei, (ait Glossa Interlinearis) & non erat qui frangeret, id est, exponeret. Nec mirum defecisse panem, quia

Thren. c. 4. v. 4.

Panis hic deest parvulis.

Ioel. c. 1. v. 11.

Ioel. c. 1. v. 2.

perijt messis, Joële teste. Qua ratione autem messis perierit, cum stupore narrat idem Propheta: *Audite haec senes, & auribus percipite omnes habitatores terrae, si factum est istud in diebus vestris, aut in diebus patrum vestrorum? Et quid hoc? Residuum erucae comedit locusta, & residuum locustae comedit bruchus, & residuum*

bruchus comedit rubigo. Estimant aliqui hoc ad literam de quatuor malis intelligendum, quibus omnes Hebraeorum fructus vastati sint, alij verò quatuor regna intelligunt, nempe per Herucham Assyrios & Chaldaeos, per locustam Medos & Persas, per Bruchum Macedones, & maximè Antiochum Epiphanem, per rubiginem Romanos, qui omnes successivè Judaeos afflixerunt, & vastaverunt.

Ager Ecclesie devastatus.

Sic etiam ager Ecclesie à variis populis afflictus, & devastatus, primò insultantes Judaeos obstinatos tanquam Heruchas persecutores habuit, quibus Romani Imperatores tanquam locustae, potentiam elatae, successerunt, sed omnium vehementissima fuit devastatio per regnum Mahometanum, & Turcicum, quod majorem Ecclesie partem depopulatum est, quia perijt messis per totam Palaestinam, Aegyptum, Africam, Asiam, Graeciam, & totum Orientale Imperium, ubi in tantum praevaluit fames, quòd nec est panis, quo animae nutriantur, quia perijt messis, nec Semen verbi Dei seminari potest: Hinc *omni populus eius gemens, & querens panem.*

His omnibus malis successit ultimum & pessimum nostris infelicibus temporibus, dum resi-

Novissimum ab hactenus.

residuum Eruchæ, locusta, & bruchi gentilium, & infidelium populorum, comedit rubigo haresum modernarum, à quibus intacta ab infidelibus regna, & provinciæ Europæ nostræ, ista hinc inde exesæ, & depasta sunt, ut pauca integre, & intacta cum semine, & messe sua permanserint, reliquis vel adulterato semine corruptis, vel messibus vastatis, aut in ipso horreo corrosis, perijt messis, invaluit fames, non panis, sed verbi Dei, parvuli perierunt panem, & non erat qui strangeret eis.

est in terra secur meum, .. Cum deficeret parvulus, & lactens in plateis oppidi.

Quis non misereatur parvulorum horum afflictis oculis desolatam aspicientium matrem, & lamentabiliter ad eam clamantium è deserto errorum: Matribus sui dixerunt, ubi est triticum & vinum? Cum deficerent quasi vulnerati in plateis, cum exhalarent animas suas in sinu matrum suarum. Ubi est triticum? Spiritualis doctrina, explicat glossa Interlinearis, & vinum, quod lactificat cor hominis. Vel secundum Hugonis mentem: ubi est triticum, verbum Dei, vel triticum, id est Christus? Nempe in venerabili Sacramento. Perijt sacrificium & libatio de domo domini, & luxerunt sacerdotes ministri Domini. Videntes tam numerosum populum, gementem, & quærentem panem, desiderantem triticum & vinum, ex cuius subtractione deficiunt parvuli & lactentes.

IV. Quid lamentabilius, quam si mater fame aut siti emorientem cernat filium, cui succurrendi non habet potestatem?

Expulsa è domo Abrahamæ Agar cum filio suo Ismaële, errabat in solitudine Bersabee, cumque consumpta esset aqua in utre, abiecit puerum subter unam arborum, qua ibi erat: Et abiit, seditque è regione procul, .. dixit enim: Non videbo morientem puerum; & sedens contra, levavit vocem suam, & flevit.

Gencl. 24
7. 14.

Agar siti morientem deplorat filium.

Intuetur afflicta mater Ecclesia, filios hinc inde in solitudine errorum vagabundos, siti, & fame verbi Dei perire, quibus subuenire nequiens, non sustinet maternis oculis aspicere morientes filios; Defecerunt, inquit, præ lacrymis oculi mei, conturbata sunt viscera mea, effusum

Thren c
2. v. 11.

Hinc præ compassione confusi sunt agricola, ululaverunt vinitores, id est, Predicatores, Doctores, & sacraministrantes veri Catholici, super frumento, vino, & hordeo. quia periit messis agri; vinea confusa est: & inde sacrificium & libatio periit in tot regnis & provinciis.

loel c 2
v. 12.

Lyranus
in morali

Magna solitudine & charitate de tritico & vino Ecclesie

Y 3

V.

lia

Prov. 9. Sapia-
7. 1. Sapia-
Christus Sapia-
adificavit-
domum. sibi domum, excidit columnas sep-
tem, immolavit victimas suas, mis-
cuit vinum & proposuit mensam.

Byranus
hic.

Ecclesiam.

Septem

Columna

2. Sacra

menta.

Ad mensam
altaris

Byranus.

Cur modo
sub una
tantum
specie?

fia sua providerat aterna Dei
Sapientia. Sapientia edificavit
sibi domum, excidit columnas sep-
tem, immolavit victimas suas, mis-
cuit vinum & proposuit mensam.
Ut alias mysticas & morales
expositiones præteream, cum
Lyranus ad propositum nost-
rum dico: Quod Sapientia di-
vina, Christus Jesus, ædifica-
vit sibi domum, scilicet Eccle-
siam, excidit columnas septem,
septem Sacramenta; immolavit vi-
ctimas suas, id est, seipsum in cruce;
quod dicitur victimæ in plurali,
quia continet virtutem cuiuslibet al-
terius sacrificii, & huius sacrificii
memoriale, est Sacramentum Eu-
charistiæ, in qua sub specie panis con-
tinetur Corpus Christi immolatum,
quod est fidelibus cibus. Miscuit vi-
num, id est, dedit nobis sanguinem
sui qui conficitur in vino aqua mix-
to, & proposuit mensam, &c. sacri-
scil. Altaris. Ad hanc ergo men-
sam, parvulos, (id est, humi-
les) per ancillas (Prædicato-
res) invitat divina Sapientia:
Venite, comedite panem meum, id
est, Corpus meum, sub specie panis ex-
hibitum; Et bibite vinum, quod mis-
cuit vobis: id est, Sanguinem meum,
sub specie vini, in quo admiscetur a-
qua. In utraque enim specie (per-
git Lyranus) communicabant anti-
quus fideles, sed propter periculum
effusionis sanguinis, ordinatum est,
quod detur laicis, sub specie panis

tantum. Clamant ergo invi-
tati à divina Sapientia par-
vuli, & dicunt matribus, Ec-
clesiis particularibus: ubi est tri-
ticum, & vinum? Ubi panis quem
præbuit, ubi vinum, quod mis-
cuit nobis Dei Filius? Ubi men-
sa, ubi altare, quod proposuit.

Narrat Baronius magnum
quondam Antonium miram de VI.
Arianis habuisse visionem, Baroni
quam ipse S. Antonius hisce An 339.
verbis simpliciter, & breviter n. 17.
descripsit. Vidi Altare Domini, Pisto. An
mulorum circumdatum multitudine, tony mag.
qui crebris calcibus ictibus omnia ni-
dissipabant. Verè mulorum mul-
titudinem dicere possumus mo-
derna temporis nostri Hæresi-
archas, factos sicut equos, & mu-
lus, quibus non est intellectus, hin- Psal. 3. v.
niebant enim equorum instar &
ad luxuriam, & tanquam mu-
li voluptuosa tantum seque-
bantur pascua: Obstinatam
cervicem in equis, maximè au-
tem mulis notat Augustinus,
super illud Psalmistæ, notæ sic- S. Aug hier
ri sicut equus & mulus, quibus non est
intellectus; nam equus & mulus (ait
ipse) erectæ cervicis sunt, non sunt e-
quus & mulus, sicut ille bos, qui agno-
vit possessorem suum, & asinus præsepe
Domini sui. Sed maxilla equi
ferocis & muli duræ cervicis,
in frano constringenda sunt.
Duræ cervicis, & esfranes mu-
li erant sectariorum antesigna-
ni.

nī, qui excusso obedientiæ jugo & frano, tanquam onagri liberi in solitudine errantes, Apostolicæ sedis potestati se subtraxerunt: de quibus bene illud Jobi effatum intelligi potest: *Vir vanus in superbiam erigitur, tanquam pullum onagri, se liberum natum putat.*

Iob. c. 11.
v. 12.

Mulus in
gratus ma-
tri.

Sed ut ad propriam mulorum speciem revertamur, experientia docet, quod mulus, cum saturatus est lacte materno, calcibus petit matrem, hinc Plato recalcitrantem erga se discipulum Aristotelem, mulum vocabat tanquam ingrati animal, quod à se doctrinæ lacte nutritum, beneficiū non agnosceret. Nutriverat Ecclesia hos ingratos (ut decet piam matrem,) filios, sed tanquam ingratos contra se experta mulos, lamentatur: *Filios enutrivī, & exaltavi, ipsi autem spreverunt me.* Spreverunt scilicet, cum senuerat, matrem suam, justè igitur erga Deum conqueritur: *Vide Domine, & considera, quoniam facta sum vilis.*

Isa. c. 1.
v. 2.

Threa. c.
i. v. 11.

VI.

Recalcitrando de
iciunt i-
magines
Sanctorū.

Sed non tantum contra matrem Ecclesiam, & Christi Vicarium, sed contra ipsum altare Dei hi muli recalcitrarunt, omnia crebris calcium ictibus dissipantes. Calcibus enim suis omnes Sanctorum, imò & ipsius Christi Crucifixi imagines de altaribus, & Ecclesiis

dejectas, tanquam profana gulosi Bacchi, aut luxuriosæ Veneris idola conculcarunt, de qua materia in Concione de uno Martyre fusiùs tractatum.

Calcibus insuper petierunt septem in domo Dei excisas columnas, scilicet septem Ecclesiæ Sacramenta, ita ut alij eorum quatuor, alij quinque, alij sex columnas & Sacramenta penitus dejicerent, reservatis tantum tribus, vel uno solum, prout spiritus vertiginis ipsis dictabat, mutato ad libitum, & diruto SS. Sacramentorum numero.

Columnas
Sacramen-
torum.

Summum verò, ingrati hi muli, furorem in ipsam à divina Sapientia propositam mensam effuderunt, dissipantes scilicet calcibus mensam Domini, & sacrum missæ Sacrificium, ut periret Sacrificium & libatio de domo Domini: effuderunt vinum germinans virgines, panem Angelicum, cor hominis confortans, ipsumque Corpus & Sanguinem Christi sub sacramentalibus speciebus reconditum conculcarunt, à memoria hominum eradere conantes hoc Sacramentum pietatis, signum unitatis, vinculum charitatis, sacramentorum, miraculorum ab ipso factorum maximum, uti testatur Doctor Angelicus.

Panem &
vinū con-
secratum.

S. Thom.
& Aquin. O-
pusc. 87.

Inde ingratiore effecti sunt hi

hi muli, unde se gratiores exhibere debebant, propter ipsam miraculi magnitudinem, miraculum divinæ omnipotentia: spernentes: *In multitudine virtutum*, (vel ut Augustinus legit, potentia:) *tua mentientur tibi inimici tui.* In quem locum quærit Augustinus: *Quare solent inimici mentiri? Ut potentiam cuiusque minuant, de quo mentiantur.*

Hæretici mentiantur divina potentia. Mentiantur inimici, mentiantur sectarij moderni, ut minuant potentiam Dei, eamque progredi non posse asserunt, ut accidentia subsistere sine substantia, corpus humanum existere in tam parva hostia quantitate possit, ut fractis seu divisis speciebus non etiam frangi ipsum corpus debeat, & desinente panis substantiâ, remanere panis species, & accidentia possint. Hic jubet Plato cum sua philosopha quiescere, & hic sectarij quiescere jubent divinam omnipotentiam, ne talia audeat attentare miracula: Hic columnas herculeas divina: ponunt virtuti: *Non plus ultra.* Hic, hic, omnipotentia Dei ponunt *vestem & ostia*, & dicunt: *Usque huc venies, & non procedes amplius, hic confringes tumentes fluctus tuos.* Hic siste, Dei omnipotentia, & noli ea attentare miracula, contra quæ, tota reclamatione peripatheticorum schola, quæ omnia invertit Aristotelitica doctrina: fundamenta.

O insensati equi, & muli! Qui divinæ potentia: terminos, subtilibus philosophicarum aranearum texturis circumscribere, & irretire tentatis? Nunquid Philosophia: legibus tenetur, nunquid ad angustos intellectus vestri cancellos restringitur, nunquid ad oculorum vestrorum iudicium commensuratur divina potentia?

Quod si secundum oculum, & naturale rationis & intellectus dictamen divina: judicare velitis mysteria, ubi SS. Trinitatis, ubi Incarnationis mysterium locum inveniet? Ubi unquam inventa mulier

Gaudia Matris habens cum virginitatis honore? *Et Incarnatio.*

Nunquid omnis reclamatione Philosophorum doctrina, & tamen plus tribuendum divinæ potentia:, quam physicorum demonstrationibus in hoc mysterio non dubitatis. *Quid pari passu ambulatis?* ergo vos ad hujus fidei mysterium, & miraculum divinæ potentia: in SS. scilicet Altaris Sacramento: negandum impellit, quod à SS. Patribus plerumque pari, cum incarnatione, miraculo commensuratur.

Hæ sunt ((exclamat S. Thomas de Villanova)) *mirabiles illæ inventiones, quas in populis predicari Prophetæ commonet, dicens: Notas facite*

Psal. 61
v. 3.

S. August.

Hæretici
mentiantur
divina
potentia.

Iob. c. 38
v. 10.

Ha. c. 12. facite in populis inventiones ejus; O inventio singularis! Deus & homo, in uno supposito, Christo. O aliam hinc, nisi non equalem, certè similem inventionem! Deus & homo Christus, in exiguo Sacramento. De hoc mysterio fidei, & SS. Sacramenti veritate cum praefato Antistite, omnes testantur SS. Patres, excepto nec unico, quorum testimonia jam alibi allegata, uti repetere supervacaneum est, sic ea omnia rejicere, non hominis rationalis est, sed Equi & muli, quibus non est intellectus.

Omnes sancti Patres testantur.

S. Th. de Villan. Com. 3. in die S. Corp. Christi.

O impudentiam malignorum! O frontem durissimam haeticorum! quo judicio, qua ratione, tam evidentibus testimonijs refragari conantur? Quid ais, o haetice? quid dicis? Christus asserit. Hoc est corpus meum; Et tu dicis, non est ibi corpus Christi. Christus ait: Caro mea verè est cibus, & tu ais: non est verè sed mysticè? Miser, si Evangelium proficis, cur tam impudenter Evangelio contradicis?

Haetici non credunt.

Quiraone tan summiuntur.

Si autem hominum testimonia non accipitis, vel ipsius Dei testimonium accipite: tam clarè dicentis, Hoc est corpus meum: Non enim dixit: hoc significat corpus meum. Quid dicere potest Deus (argumentatur memoratus Archiep. Valentinas) ut nominis difficultas à dicentis auctoritate superetur? Et quidem, si credibilia per seipsa attendas, difficilia sunt,

si ad dicentem conferas, facilia sunt. Hinc omnis haeticorum, & paganorum caecitas oritur, quia cum dicente dicta non conferunt, sed per se illa discutiunt. Vnde dicunt: Durus est sermo iste, & quis potest eum audire? Cessent ergo discutere rationibus ea, quæ rationem omnem transcendunt: Ratio facti, est potentia facientis, ait S. Augustinus.

In multitudine hujus potentie VIII. mentiuntur tibi quidem inimici tui, sed enim (ut etiam de mysterio, & potentia Resurrectionis advertit Augustinus) mendacium illorum, ad commendandam multam potentiam tuam valebit, ... Nam minus appareret potentia tua, si tibi illi non mentirentur. Si enim mentiti non fuissent inimici, & haetici in potentiam Dei circa mysterium SS. Sacramenti, summa Dei potentia (quæ ad probandum hoc veritatis mysterium maxima miracula operata est) nunquam ita toti mundo illuxisset, nisi Haeticus multa suâ stolidior, realem Christi praesentiam in Venerabili Sacramento negasset, non illud mula famelicia flexis poplitibus adorasset; nec totus populus & mundus hanc potentiam ita depradicasset, nisi nobilis ille Seefeldensis, Osualdus Mulserus, minori hostiæ particula non contentus, majorem hostiam conferatam, qualem Sa-

Ioan. c. 6.

S. Aug. in Psal. hic

Mentiendo provocans miracula.

Ille Riminiensis. Exempla.

Bredembachius, Lucas Pinelli, & speculum exemplorum.

cerdos in missa adhibet, porrigendam sibi pratendisset, terra ad ipsum deglutendum non dehiasset. Nisi Marburgensis ille, dubitans de vera Christi carne, dentibus momordisset hostiam consecratam mentiens potentiae tuae, ea in veram carnis particulam, seu frustum transformata non fuisset (cujus pars una Coloniae, altera Lovanii apud RR. PP. Augustinianos asservatur, hancque proprijs vidi oculis) nisi ergo mentiti fuissent inimici tui, non ita apparuisset miraculose potentia tua.

Recenset etiamnum aliqua recentia S. Thomas de Villanec de antiquioribus, & sanctorum Patrum testimonio roboratis miraculis ulteriore vult facere mentionem. Omitto (inquit) quae in sanctorum codicibus passim leguntur, de hoc Sacramento miracula potentissima, quae temere, (sanctorum testimonij roborata) negantur. Agnoscant ergo inimici Corporis, & Sanguinis Christi veritatem, nam mentiendo potentiae tuae, non tantum eam non mineunt, sed mendacium illorum ad commendandam multam potentiam tuam valebit.

IX.

Sicut ergo inimicorum & haeticorum mendacium divinam excitat potentiam, ita etiam nostram excitare debet de-

votionem erga hoc Ven. Sacramentum, prout etiam de S. Theresia legimus, quod inaudiens hoc SS. Sacramentum ab haeticis nostri temporis, & regionis, penitus exauctoratum, non solum maximum inde conceperit dolorem, quod hic amoris divini excessus per excessum perfidiae apud eos obliteratus sit, sed etiam quod inde inimicorum mentientium defectum, ardentiori fide & devotione sua supplere conata, eò reverentius & ardentius hoc augustissimum Sacramentum venerata sit.

Tam ardentem erga hoc mysterium fidei zelum B. Catharina Bononiensis in vita gesserat, ut is mortuo corpori adhuc inherere visus sit; narrant quippe chronica nostra Minoritana, eam decimo nono post obitum die rursus effossam, & exhumatam, atque incorruptam ante altare majus (in quo Venerabile Sacramentum asservabatur) collocatam, Augustissimo Sacramento mortuam, eam (quam viva consueverat) exhibuisse inclinando, reverentiam.

Quid ad haec Lutherane? quid Zuingliane? En fleantur mortui, prosternuntur muli, dehiscit terra, & tu petra durior, mortuo rigidior, mulo obstinatio, non tantum reverentiam

S. Theresia zelus erga SS. Sacramentum.

B. Catharina Bononiensis mortua.

Chron. Ital. p. 1. l. 4. c. 30. Germanica p. 4. l. 4. c. 29.

Haetici mortui rigidiores. Muli obstinatiores.

tiam exhibere detrectas huic ^{præter rerum ordinem.} augustissimo Sacramento, sed Adoremus igitur Deum no- etiam instar muli recalcitrando & vinum, & panem, & strum sub specibus sacramentalibus, tanquam in speculo & mensam à Deo propositam e- in ænigmate velatum, ut eum- vertere, & parvulis triticum de facie in faciem aspicere me- & vinum eripere conaris. Pro- reamur, & hoc Angelorum pa- scribe sensuum externorum ne æternum perfruemur in- experientiam: *Quod non tangis, gloria, Amen.*
quod non vides, animosa firmat fides

DISCURSUS XXII.

Caph.

Dederunt pretiosa quæque pro cibo, ad re-
 focillandam animam. *Tbren. c. I. v. II.*

DE ANIMA.

*Anima peccatrix pro vilissimo terrena conso-
 lationis cibo, pretiosissima sua dilapidat, &
 largitur.*

Sic fame Solymorum ci- ^{animam.} Ubi bene notat præ-
 vitas, à Chaldaïs ob-
 fessa præmebatur, ut ^{fatus auctor, Non dicit ad susten-}
 populus non tantum ge- ^{tandam; quia illa non sufficiebant ad}
 mens, & querens panem, discurs- ^{sustentationem, tanta erat penuria}
 reret, sed etiam pretiosa quæq; ^{& defectus: Sed tantum ad refo-}
 nempe vestes, vasa aurea & hu- ^{cillandam animam dederunt pre-}
 tiosa quæque. ^{tiosa quæque.}
 Moraliter; omnia quæcun- ^{Pro micæ}
 que terrena, quæcunque tran- ^{consolatio}
 sito- ^{nis}
 Z. 2.

Hugo hic. *inmodi (ut Hugo exponit) offerret pro cibo, ad refocillandam*

sitoria sunt, ad sustentationem
 animæ, & pellendam internam
 appetituum famem non suffi-
 ciunt, sed momentaneam tan-
 tum præbent, refocillationem,
 pro qua tamen peccator pre-
 tiosa quæque largitur; quod
 bene Cornelius insinuat: Sic
 peccator (ait) pro pane, imò mica
 una consolationis, puta pro exiguis
 deliciis, pro modica gula, fastu, &
 ambitu, puncto honoris, dat omnia
 sua desiderabilia, quin & vires suas
 omnes, ipsamque animam impendit
 & demoni vendit. Huic etiam
 expositioni consentit Hugo
 Carenis, qui tria maximè de-
 siderabilia, & pretiosa esse
 notat: *Tria sunt pretiosa: Anima,*
 quam scilicet pretioso sanguine
 suo Dei Filius redemit, & inæ-
 stimabilis omnino pretij est, uti
 in Conc. Dom. 22. Pent. de-
 monstratum fuit. Itè virtutes,
 quibus regnum caelorum emitur, de
 sapientia enim testatur patiens
 Propheta: *nescit homo pretium*
eius. Et demum vita æterna,
 quæ est pretiosa illa margarita
 & thesaurus absconditus, quem
 qui invenit homo, abiit &
 vendidit omnia, & emit eum.
 Hunc tamen thesaurum ita vili-
 pendit peccator, ut non grave-
 tur pro mica consolationis ter-
 renæ, totum thesaurum hunc,
 & æternæ vitæ hæreditatem
 dare.

II. Coxerat sibi de lentibus ruf-
 his pulmentum Jacob, cui su-
 perveniens de agro lassus Esau,
 ait: *Da mihi de coctione hac ruffa,*
quia oppidò lassus sum. Recusa-
 verat famelici fratris precibus
 condescendere Jacob, nisi pro-
 bè sibi pretio pulmentum sol-
 veret, quod quidem pretium
 justam rei æstimationem lon-
 gè excedebat, jus quippe pri-
 mogenituræ prætendebat pro
 pulmento sibi donari Jacob,
 quo contractu non tantum ul-
 tra dimidium Esau lædebatur,
 sed inusitata omnidò apparebat
 improportio, ut jus primoge-
 nituræ, cui sacerdotij & hære-
 ditatis jus connexum fuerat,
 pulmento venderetur. Sed
 tanta erat lassati Esau fames, ut
 vel ipsa primogenita vendere,
 quàm perire mallet: *En morior!*
exclamat: quid mihi proderunt pri-
mogenita? Quare Jacob ad jus
suum melius stabiliendum, ju-
ramento contractum firmari
postulat: Jura mihi. Juravit
Esau, & vendidit primogenita;
& mica pro lentibus accepit, & lentis edulio
comedit, & bibit, & abiit, par-
vipendens, quod primogenita vendi-
disset.

Per Esau venationis gna-
 rum, & avidum, rectè pec-
 catorem intelligit magnus Gre-
 gorius, venatio Esau, vitam illo-
 rum significat, qui exterioribus volup-
 tatibus fusi, carnem sequuntur.
 Currunt hi venatores silvatici,
 & hic.

Cornelius
hic.

Peccator
dat pretio
sua sua.

Hugo
Card.

Animam.

Virtutes,
Iob. c. 28.
v. v. 13.

Vitam &
æternam

Marth. c
13. v. 45.

Gen. c. 27.
v. 29.

Esau fa-
melicum

Vendit

lenticula

Esau ve-
nator, pec-
cator.

Apud Hu-
gonem
& hic.

& inculci per devia & avia, vagantur per omnia dumeta, vepres & spinas, feras suas, & indomitas venaturi voluptates, diu noctuque in sua occupati quantumvis laboriosa venatione, quò plus labore gravantur & exercentur, eò minùs desistere à labore sciunt: non generosis feris, sed tantùm muscis & papilionibus vanitatum & noctuis venandis intenti & cum suis venabulis, cassibus, & pharetris, circumvagantes, casto consumuntur labore, quare lassus & defatigatus cum Esau venatore, fame penè conficiuntur.

Sap. c. 5. v. 7. Nam Esau de agro lassus illos significat, qui apud Sapientem ingemiscunt, lassati sumus

Hugo ibid

Capitulum vilisimum.

Apud eundem

Glossa Interl.

Luc. 15. v. 16.

Glossa moralis.

Voluptas. cibus porcorum.

in via iniquitatis, uti Hugo notat, qui addit, quòd in hoc contractu significatur, quòd reprobi, propter lenticulã, id est, temporalia, vendunt aternã hereditatẽ. Omnis populus gemens, & querens panem; dederunt pretiosa quæque pro cibo, ad refocillandam animam. Non ad sustentandam, sed refocillandam tantùm animam omnia deseruiunt terrena, nam teste Bernar-

ardo, non plus satiatur cor hominis auro, quàm corpus vento. Unde Osee 12. Ephraim pascit ventum, & sequitur astum. Famelicus ergo venator peccator insatiabilis, cum Esau lassatus exclamat: Ecce morior! Quippe (ut cum præfato Expósito, loquar)

Mali se mori estimant. si temporali- bus non abundant. Isaia 50. Computrescent pisces sine aqua, & morientur in siti.

Tam ardens sitis & valida fames horum venatorum, est ut cum filio prodigo facilè omnem substantiam suam, & cum Esau primogenita vendant pro cibo levissimo: Nam lenticula, esca est brutorum animalium, uti Interlinearis testatur, pariter filius prodigus cupiebat implere ventrem de siliquis, quas porci manducabant, nempe de cibo porcorum, qui est carnalitas, quam isti venatores tam ardentè esuriunt, ut totam substantiam suam, & pretiosa sua, animam, virtutes, & ipsam vitam aternã pro cibo isto vilissimo dare non graventur. Et sicut famelicis omnia (etiam aliàs humano saporì & nutrimento incongrua & insipida) sapiunt, licet sanitas & vita maxime inde lædatur, sic peccatores fame sua insatiabili stimulatì ad foetidissima quæque (contemptis pretiosis, & humanis, cibus) esculenta inhiant.

Ineffabili Deo providentiã III. Israëliticum populum manna de cœlis demisso sustentavit in deserto, quod saporem omnis continebat cibi delectabilis, sic enim expressè in libro Sapientiæ commemoratur: Angelorum esca nutriti sunt populum tuum, & pa-

Sap. c. 16 v. 20.

ratum panem de celo præstitisti illis, *Manna sine labore, omne delectamentum in omnem hanc habentem, & omnem saporis suavitatem: adeo ut manna eum cuique saporem, quem volebat, exhiberet, quod miraculum Deus per 40. omnino annos continuabat.*

Hoc tamen continuum miraculum, ipsumque manna ita *viluit* Israelitico populo viluerat, ut *vaeliis.* nausearet illud, tanquam cibum vilissimum, *Num. c. v. 4.* flagravit desiderio carnum, sedens & flens, ac contra Moysen & Deum expostulans clamavit: *Quis dabit nobis ad vescendum carnes? ... In mentem nobis veniunt cucumeres & pepones, porrique & cepe, & allia. Anima nostra arida est, & nihil aliud respiciunt oculi nostri, nisi Man-*

Allia lacrymas provocant Conqueritur insipidus populus animam suam arefcere cibo illo cœlesti, quam saginandam, & impinguandam aliis, & cepe sperabant, quæ solent (uti in Thren. Doctor meus Seraphicus notat.) oculos intuentium, & comedentium ad lacrimas provocare.

Quid igitur delectamenti, quid consolationis ex aliis, cepe & porris hauserunt Israelitæ, ut his (rejectione, & contempto manna) tam avidè inhiarent? Nempe fames & appetitus perversus hominis ita vetitis inhiat, & illicita esurit, ut magis perverso, illius gustui sapiant amara, aspera, & dam-

nosa illicita, quam sana, dulcia, utilia & licita. Hinc ergo etiam peccatrix anima Manna nauseat. *Quid enim signatur in Manna (scribit Gregorius: nisi esca gratia, suave sapiens ad perfectionem interioris vitæ, quam reflectione gratiæ peccatrix anima nauseans, ollis Egypti inhiat. Quid signatur per ollas carnum, (infert idem Gregorius) nisi carnalia vitæ opera, in tribulationum doloribus, quasi ignibus excoquenda? Cum tamen manna cœlestis gratiæ, & consolationis sine labore sine igne ardentium illarum (quales mundanæ vitæ sectatores patiuntur) tribulationum, diligentibus se Deus largiatur: Sed pergo cum magno Doctore Gregorio: Quid per pepones, nisi terrenæ dulcedines? Quid per porros, & cepas exprimitur, quæ plerumque, qui comedunt, lacrymas emittunt, nisi difficultas vitæ præsentis, quæ à dilectoribus suis, & non sine luctu agitur, & tamen cum lacrymis amatur? Manna igitur deserentes, cum peponibus ac carnibus porras, cepasque quaesierunt, quia videlicet perversa mentes dulcia per gratiam quietis, dona despiciunt, & pro carnalibus voluptatibus, laboriosa huius vitæ itinera, etiam lacrymis plena concupiscunt; Contemnunt habere, unde spiritualiter gaudeant, desideranter appetunt, ubi carnaliter gemant... Perversi iudicio, perturbata tranquillitas, dura lembus, asperæ*

Manna gratia consolationis, Greg. 10. Mor. c. 16

Olla carnum consolationes carnalium.

Sic & gratia & cepe

Lacrymas provocant

aspera nitibus, transitoria æternis, suspecta securis anteponunt. Hæc D. Gregorius.

IV. Ratio horum est, quod palatus internus animæ, ex inordinata fame destructus, & depravatus per mundanarum consolationum avidam ingurgitationem, nihil discernere amplius sciat, quasi ebrius: nam ebrius quisque, quod patitur, nescit, ait

Gregorius. Conqueritur Jeremias, vel potius anima peccatrix, Inebriavit me absynthio. Qui absynthio inebriatur, & hoc, quod sumpsit, amarum est, & tamen non intelligit eandem amaritudinem, qua repletur: quia & amara sunt, quæ pro hujus vitæ amore tolerat, & tamen eandem amaritudinem, cæcitate cupiditatis, quasi præ insensibilitate ebrietatis ignorat: mundi enim gloriam sitiens, dum multas pro ea tribulationes reperit, amarum est, quod bibit, sed quia hoc nimis inhiante sumpsit, e jusdem amaritudinis malum discernere, tam præ ipsa ebrietate non sufficit. Ebrietas ergo, & appetitus (sitisque & famis) pruritus faciunt, ne sentiat peccator, & discernat vilissimi potûs, vel cibi sui amaritudinem, aut impuritatem.

Canis venaticus esuriens, sordidissima quæque rodit cadavera, & foetentes bibit lacunas, sic & peccator venandis tantum vanitatibus intentus, & ad divina piger, & otiosus,

comparatur à Doctore seraphico canis famelico: Huiusmodi enim piger & otiosus, ad modum canis esurit, & omnes sensus, universalem famem patiuntur: juxta illud psalmi. Famem patientur, ut canes. Os enim eius esurit cibaria delicata, lingua verba vana, manus vilis, cor honores, auris rumores, & oculi vanitates. Et hæc omnia quid sunt, nisi foetentes lacunæ, & sordida cadavera, quibus tamen instar canis famelici inhiat peccator, & pro cibo hoc vilissimo dat pretiosa quæque, ad refocillandam animam.

Asinus (uti idem seraphicus observat) urticis urentibus & pungitivis carduis pascitur, nec tantum habet discretionis & luminis, ut asperis hisce relictis pascuis, ad pinguiora se convertat: Haud secus acediosus, & piger peccator. Libenter pascitur huiusmodi pungitivis, id est delectationibus perversis, quasi aculeatis.

Hoc insinuare etiam videtur Job; Et manducabant herbas, & arborum cortices, & radix iuniperorum erat cibus eorum. Herba, est terrena consolatio; cortex, exterior gloria... Iuniperi pro folijs, quasi tuniperus spinas habent, spina verò est omne peccatum, quia dum trahit ad delectationem, quasi pungendo lacerat mentem: Hæc, glossa ord. nec tamen pungitivos hos cibos reculant peccatores, & esse subsistentibus,

Canis famelicus Peccator.

S. Bonav. Diet. tit. a. c. 7.

psal. 58. v. 15.

Sicut si- nus pasci- tur pun- gitivis.

S. Bonav. ibidem.

V.

Job. c. 30. v. 4.

Cortex & peccata.

Glossa ord. Job. c. 30. c. 7.

ribus, delicias computabant, sub
sentibus, peccatorum glossatur
Hugo Cardinalis; nervosius
Interlinearis, notat, quod
peccatores sub hujusmodi læ-
tantur, ignari veri gaudij... In his
delectantur, in quibus tamen pungun-
tur adversis, quod a stultis didicerant
filij stultorum, & ignobilium, imò
Asini irrationales, non nisi his
pungitivis delectari, & refo-
cillari edocti. Hinc est (uti docet
Gregorius) quod lacrymarum cau-
sas tripudiantes peragunt, hinc est,
quod mortis sue negotium videntes
exequuntur, & tanquam asini car-
duis, aut jumenta fano, cari-
emptis contenti, ad cœlestia
pascua non suspirent.

His nu-
eritur
peccator.

S. Greg.
20. Mor.
c. 15. in
fine.

Iob. c. 6.
v. 5.

Sicut bos
aut asinus.

Quærit Vir Patiens: Nunquid
rugiæ Onager, cum habuerit herbam,
aut mugiet bos, cum ante præsepe ple-
num steterit? Per onagram & bo-
vem, (juxta expositionem glof-
sæ moralis) qui sunt animalia bru-
ta, significantur homines carnales,
vitam pecudum eligentes, & per her-
bam & præsepe plenum, abundantia
deliciarum, in quibus quiescunt vo-
luptuosi, tanquam in optato sine. Li-
cet vera quies non sit, cum ple-
num nunquam sit præsepe, ple-
numque gaudium, quare sem-
per rugiunt, & mugiunt mise-
ri peccatores, in super herba &
fanu semper pungentibus car-
duis, & urentibus urticis mix-
tum erit. At quomodo homi-
nes tanquam bruta hisce dele-

ctari possunt? Aut poterit come-
di insulsum, quod non est sale condi-
tum? quarit ulterius Patientif-
simus mortalium, aut potest ali-
quis gustare, quod gustatum assert
mortem? Anima enim esurienti,
etiam amara, dulcia esse videntur.
Id est: anima esuriens, etiam ama-
rum pro dulci sumet, exponit Hu-
go Card. Quamvis fateatur ipse:
Hæc clausula, non est in anti-
quis codicibus, nec Gregorius expo-
nit eam. Emphaticè autem pro-
positionem suam Job concludit:
Quæ prius volebat tangere anima
mea, nunc præ angustia cibi mei sunt:
Urgente scilicet fame, & pru-
ritu concupiscentiæ, dum pec-
cator veri gaudij, & consolati-
onis cœlestis ignarus, ad ter-
rena quævis, licet pungentia,
amara insulsa, & insipida se con-
vertit, dans pretiosa quæque
cum filio prodigo, totamque
substantiã pro cibo levissimo,
& pro mica consolationis ter-
rena: totam hæreditatem regni
cœlestis.

Hugo
Card. bla

Peccator
esuriens
insulsa
comedis.

O miseri mortales! O empro-
res fatui! tanto pretio, tam
pretiosis pignoribus interitum
& miseriam vestram compara-
tis? tam cari carduos, & urti-
cas, allia & cepas, siliquas, &
lenticulas: insulas terrenarum
delectationum coemitis? quid
homini cum cibo porcorum?
quid animæ cum pascuis asino-
rum? cum insignis Theologus,
S. Pe-

VI.

Indignum
homine
cibus.

Petri Trigofus, Capuccinus
nofter, tomum illum de uno &

gustatio facit videre; unde i.
Reg. 14. dicit Jonathas: vidi-
ftu ipsi, quod illuminati sunt oculi
mei, eò quod gustaverim paululum
de melle isto. Nam caligaverant

1. Reg. c.
14. v. 29.

Annales
Anno
159.

quàm fabarum obsonia à coquo
recipiebat, cui jocando obje-
cisse fertur: Quid fabis cum Trini-
tate? unde commune inter fra-
tres ortum proverbium: quid fa-
bis cum Trinitate? vel, Quid Trini-
tati cum fabis? At quæso, mi
Christiane, quid animæ (SS.
Trinitatis imagine insignita)
cum fabis agrestibus, carduis,
& siliquis? quid electo populo
cum cepis Aegyptiorum lacry-
mas copiosè provocantibus? Si
famelici estis, non circuite ci-
vitatem, famen patientes, ut
canes, rodendis ossibus & ca-
daveribus assueti, sed ad men-
sam Domini, & benigni Patris
vestri recurrite: Recogitate

oculi Jonathæ, nimio calore,
& prelio & ieiunio prius reverberati.
Sic etiam peccator terrenarum
rerum, & cupiditatum labore
& calore, jejunio & fame debi-
litatus caligare incipit, ut mise-
riæ suæ abjectam conditionem
aspicere, & cognoscere non
possit, sed cum paululum mel-
lis (quod est, teste Hugone,
Dulcedo divinæ bonitatis) gustave-
rit, tunc illuminantur oculi, ut
videat cum horrore brutalis ci-
bi sui, cui prius inhiaverat, fœ-
ditatē, illo rejecto paternæ do-
mūs mensam, & panem, sibi
à Patre oblatum gustaturus.

Gloss. In-
terl.

Mel dul-
cedinis
divinae
aperit
oculos.

Luc. 15.
v. 17. S.
Bonav.
hic.

obsecro cum filio prodigo jam
meliora sentiente: Quanti ne-
cessarii, in domo Patris, abundant
panibus? scilicet consolationi-
bus internis, prout innuere vi-
detur in hunc locum Doctor se-
raphicus, Abundant panibus, id est,
in domo Dei feliciter & suaviter vi-
vunt: Et ego hic fame pereor! Bene

Ad hanc consolatoriam ani-
mi refectionem affectuosè nos
invitat divina clementia: Om-
nes sitientes, venite ad aquas, & qui
non habetis argentum, properate,
emite, & comedite, spiritualem de-
lectationem, exponit Cardi à S.
Caro: sed quomodo, qui argen-
tum non habent, emere jubentur?
Explicat se Divina benignitas:
venite, emite, absque argento,
& absque ulla commutatione vi-
num & lac. Quare appenditis argen-
tum non in panibus, & laborem ve-
strum non in saturitate? Hoc est
(secundum Cornelij) expli-
cationem, non in cibo, & pane
satu-

VII.
Ila. c. 55.
v. 1. Hu-
go Card.

Emite.

Cornelius
hic.

Apud S.
Bonav.
fol. c. 1.

notat Gregorius: Qui intus gu-
stare nolumus parat am dulcedinem,
propterea jejuni & famelici amamus
miserè famem nostram, & eam a-
mando perimus. Gustate ergo &
videte, quoniam suavis est Dominus,
& secundò videte in intellectu. Quia

Hugo
Card. h. c.

P. Franc. Josephi Op. IV.

Aa

*Sed sine
argento.*

saturante? Quasi diceret: Cur laborem vestrum, argentum vestrum, pretiosa vestra, animam, virtutes, famam, terrena, & celestia bona in cibum vilissimum, bestialem, insipidum, & non saturantem expenditis?

*Glossa
lacerl.*

Optimè in hoc loco hortatur nos glossa ordinaria, quare ponitis studium & laborem vestrum, circa bona temporalia transitoria, & deceptoria, quae non reficiunt, sed magis famem & sitim faciunt, quia cupiditatem augent. Emite

ergo, & quidem sine argento, cibum solidum, sapidum & angelicum, pro hoc pretiosa quaeque largimini. *Audite audientes me, & comedite bonum, & delectabitur in crassitudine anima vestra: In crassitudine charitatis, & aliarum virtutum, addit* Hugo Carenlis cum glossa Interlineari. *Inclinate igitur aurem vestram; & venite ad me: audite, & vivet anima vestra, vi-
tae gratia (ait ordinaria) & postea gloria. Amen.*

*Hugo &
Interl.*

DISCUR--